

THE WORLD
BANK

УКРАЇНА

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД

1 липня 2010 року

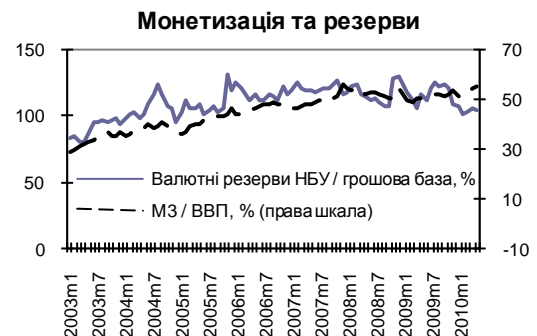
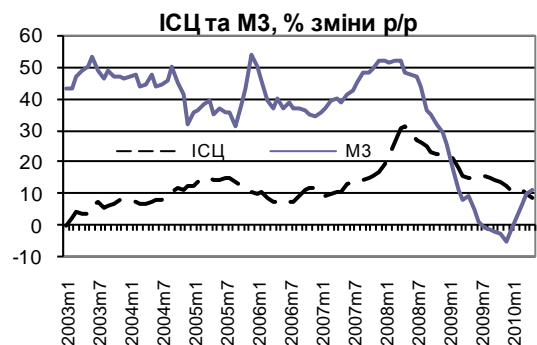
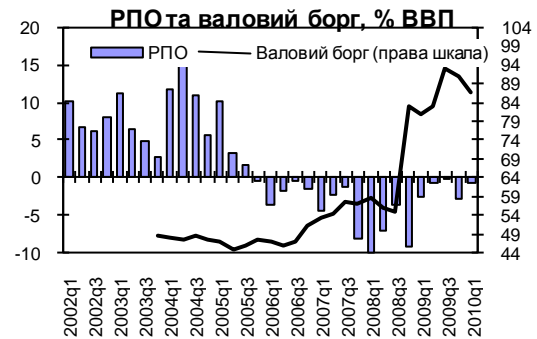
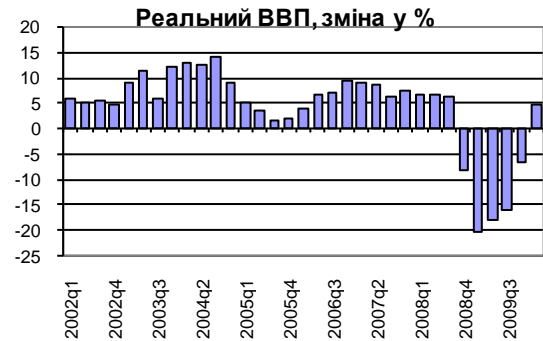
- **За рахунок зовнішнього попиту Україна відновила економічне зростання з низької бази.**
- **Ми підвищили наш прогноз зростання на 2010 рік, однак вбачаємо великі ризики, пов'язані з економічною політикою.**
- **Фіскальна політика викликає найбільші занепокоєння. Зокрема, для забезпечення стабільності та підтримки економічного зростання потрібно вжити заходів щодо структурних фіскальних дисбалансів.**

Поточні тенденції

Економіка України відновила зростання у 2010 році за рахунок зовнішнього попиту та низької бази першого кварталу 2009 року. Реальний ВВП зріс на 4.9 відсотка р./р. у першому кварталі 2010 року, тоді як реальний експорт збільшився на 7 відсотків. Промислове виробництво виросло на 12.6 відсотки у січні-травні. Згідно з прогнозом Світового банку у «Перспективах глобальної економіки», зростання світового ВВП становитиме 3.1 відсотка у 2010 році після падіння на 2.1 відсотки у 2009. Очікується, що зміна динаміки міжнародної торгівлі буде ще помітнішою, що матиме позитивний ефект на економіку України як через обсяги (зростання глобальних обсягів торгівлі на 11.2 відсотки), так і через ціни (зростання цін на неенергетичні товари на 16.8 відсотки). При зростанні експорто-орієнтованих секторів, будівництво та оптова і роздрібна торгівля продовжують відставати.

Тиски на платіжний баланс послабилися, а споживча інфляція сповільнилася. У перші 5 місяців 2010 року сальдо рахунку поточних операцій стало додатним (0.3 млрд. дол. США) завдяки відновленню експорту. Переоцінка політичних ризиків в Україні після виборів сприяла місцевому фондовому ринку та попиту на внутрішній державний борг протягом березня-квітня. Водночас, більш високий рівень рефінансування зовнішнього приватного боргу (до 93 процентів у 2010 році дотепер) підтримало чисті притоки за рахунком капіталу. Через стурбованість ринку щодо економічної ситуації всередині країни та Єврозоні притоки скоротилися у травні. Депозити у банківській системі зросли, хоча все ще не досягли докризового рівня. Споживча інфляція сповільнилася до 8.5 відсотків р./р. у травні внаслідок великого «розриву виробництва», пригніченого внутрішнього попиту і відстроченого коригування енергетичних тарифів.

На нашу думку, фіскальний дефіцит залишається основною проблемою для макроекономічної стабільності. Закон про державний бюджет на 2010 рік передбачає номінальне підвищення видатків на 33%, значне нарощування доходів і дефіцит у 5.3 % ВВП. На наш погляд, дефіцит є ймовірно недооціненим, зокрема через ризики щодо надходжень доходів. Таким чином, потреби у фінансуванні державного сектору залишаються істотними, тому заходи щодо перегляду видатків і наближення їх до більш реалістичних прогнозних доходів є терміново необхідними.

Середньострокова перспектива

Ми підвищуємо наш прогноз ВВП України у 2010 році відповідно до покращення умов зовнішнього ринку і за умов відновлення програми МВФ. Ми очікуємо зростання на 3.5 відсотки у 2010 році завдяки відновленню експортного попиту і цін на основну продукцію. Однак ми підкреслюємо, що це відновлення на глобальних і регіональних ринках залишається непевним. Очікується, що внутрішній попит залишатиметься слабким протягом 2010 року, при тому, що банківський сектор продовжує перебувати в напрузі, а фіскальну політику буде відкореговано. Глобальні фактори, що сприяли початку виходу з кризи, включаючи статистичний ефект, цикл поновлення запасів і фіскальні стимули, будуть згасати протягом наступного року. Для забезпечення більш довгострокової стабілізації, у багатьох країнах з високим рівнем доходу, зокрема в Єврозоні, фіскальна політика буде більш жорсткою. Відповідно до цих тенденцій ми очікуємо лише помірковане підвищення економічного зростання до 4 відсотків у 2011 році. Ми також очікуємо продовження дезинфляції, хоча відстрочення коригування тарифів на енергоносії та комунальні послуги призведе до дещо вищих показників.

Для забезпечення стабільності і повернення до сталого зростання Україні терміново необхідно вирішити структурні фіскальні дисбаланси. Згідно з нашим аналізом державного бюджету на 2010 рік, оцінка дефіциту є потенційно заниженою, зокрема внаслідок занадто оптимістичних планованих надходжень. Наші власні оцінки передбачатимуть дефіцит значно вищий за 8 відсотків ВВП (не враховуючи касовий дефіцит Нафтогазу та затрати на рекапіталізацію банків). Фіскальні прогнози, наведені у таблиці нижче, передбачають впровадження коригувальних заходів за підтримки нової програми МВФ з метою повернення дефіциту в рамки запланованого рівня у 6 відсотків ВВП, враховуючи Нафтогаз. Ці заходи включають параметричні зміни у пенсійній системі, підвищення тарифів на енергоносії і комунальні послуги для домогосподарств, скорочення податкових пільг і лазівок у податку на прибуток підприємств (таких як чинні угоди щодо подвійного оподаткування). Коригуючі фіскальні заходи є не лише критичними для повернення довіри інвесторів, але й також дозволять вчасне відшкодування ПДВ експортерам і створять необхідний фіскальний простір для пріоритетних інвестицій в інфраструктуру – і таким чином напругу підтримають економічне відновлення. У середньостроковий період розв'язання структурних дисбалансів у державному секторі є основним для зниження втручання держави в економіку і створення середовища для зростання на основі приватного сектора. Фіскальне коригування не повинне вразити бідні верстви громадян, якщо соціальні платежі будуть переорієнтовані від погано адресованих програм до адресної соціальної допомоги.

Таблиця 1: Ключові макроекономічні показники

	2005	2006	2007	2008	2009	2010F	2011F	2012F ¹
Номинальний ВВП, млрд. грн.	441.5	544.1	720.7	949.9	914.7	1070.8	1222.7	1391.7
Реальний ВВП, зміна у %	2.7	7.3	7.9	2.1	-15.1	3.5	4.0	5.0
Споживання, зміна у %	15.7	12.4	13.6	9.0	-12.1	4.2	4.1	5.4
ВНОК, зміна у %	3.9	21.2	23.9	1.6	-46.2	3.7	5.3	7.5
Експорт, зміна у %	-12.2	-5.6	3.3	5.2	-25.6	6.2	3.5	4.0
Імпорт, зміна у %	6.4	6.8	21.5	17.1	-38.6	9.1	4.1	5.7
Дефлятор ВВП, зміна у %	24.6	14.8	22.7	29.2	13.7	13.1	9.8	8.4
ІСЦ, зміна у % на кінець пер.	10.3	11.6	16.6	22.3	12.3	11.9	9.5	8.1
Баланс рах. поточ. опер., % ВВП	2.9	-1.5	-3.7	-7.2	-1.6	-1.5	-2.1	-2.6
Умови зовн. торгівлі, зміна у %	8.3	4.9	9.8	6.1	-6.8	3.7	0.6	0.1
Бюджетні доходи, % ВВП	41.8	43.7	42.3	43.9	40.7	41.0	41.8	41.8
Бюджетні видатки, % ВВП	44.1	45.1	44.3	47.0	49.4	47.0	45.2	44.6
Баланс бюджету (врах. Нафтогаз, не врах. рекап. банків), % ВВП	-2.3	-1.3	-2.0	-3.1	-8.7	-6.0	-3.4	-2.8
Зовнішній борг, % ВВП	45.3	50.4	58.6	83.6	90.8	79.8	70.8	61.8
Державний і гарант. борг, % ВВП	17.7	14.8	12.4	20.1	34.7	39.1	39.1	37.7

Джерело: дані українських органів влади, прогнози Світового банку